

IN MEMORIAM CZEGLÉDY SÁNDOR

2009. június 16-án tudományos emlékülés keretében emlékezett a Debreceni Református Hittudományi Egyetem közössége a 100 éve született Czeplédy Sándor (1909–1998) professzorra. Az alábbiakban egyetemünk egykori tanárának életművét méltató előadások és a családi visszaemlékezés szerkesztett változatát adjuk közre.

Czeplédy Sándor életútja

Czeplédy Sándor azonos nevű nagyapja Mezőföldön, Nádasdladányon, majd Falubattyánban volt lelkész. A szintén azonos nevű édesapja pedig ugyancsak a lelkészi hivatást választotta, akiről el kell mondanunk, hogy több év kemény munkája eredményeként lefordította a teljes Szentírást, és akinek életműve mennyiségileg is hatalmas és nagyon sokrétű. Ebben a papi családban született Czeplédy Sándor 1909. június 16-án, a történelmi Magyarország Bars vármegyéjében fekvő, a mai Szlovákia területén található Nagysallón a „bibliafordító” Czeplédy Sándor és Kósa Margit gyermekeként.

A hamarosan országosan elismertté vált édesapja többre bízatasának állomásai meghatározták tanulmányi útját. Édesapja 1914. októberétől 1920. szeptemberéig a Pápai Református Teológiai Akadémia rendes tanára lett, így az elemi iskolát, később pedig az első gimnáziumi osztályt is Pápan végezte. Miután édesapját 1920-ban a győri egyházközség lelképásztorává hívták, a gimnázium további osztályait a győri bencések Czuczor Gergely Főgimnáziumában végezte, és itt tett érettségi vizsgát is jeles eredménnyel.

Teológiai tanulmányait a Pápai Református Teológiai Akadémián kezdte 1927-ben, de egy év elvégzése után a budapesti teológiára került, szintén egy évre, mivel édesapját a czeplédy gyülekezet hívta meg lelkészének. Az alapvizsga letétele után húsz évesen az Amerikai Egyesült Államokban folytatta tanulmányait. 1929-től Dayton-ban, az Ohio-ban lévő Central Theological Seminary hallgatója volt. Miután itt két év alatt megszerezte a baccalaureatusi fokozatot „cum laude” eredménnyel, 1931. május 7-én a Délnyugat-Ohio-i Egyházmegye Lelkészképesítő Bizottsága előtt lelkészi vizsgát tett.

A daytoni két esztendő alatt a tanulmányok mellett a közeli Middletown-ban végzett lelkészi szolgálatot magyar és angol nyelven, amely gyülekezetbe 1929 szeptemberében iktatta be őt az éppen ott időző Ravasz László, dunamelléki református püspök. Az itt összegyűjtött pénzen iratkozhatott be a Princetoni Egyetemre, ahol a teológián újszövetséget és rendszeres teológiát, míg az egyetemen nagyrészt filozófiát tanult, s végül a teológiai szemináriumban 1932 májusában Master of Theology fokozatot szerzett.

Magyarországra hazatérve előbb 1932. augusztusától majdnem két éven át Budapesten a Skót Missziónál volt segédlelkész. Közben 1933. szeptember 16-án jeles eredménnyel második lelkészképesítő vizsgát tett Magyarországon is. 1934. szeptemberétől másfél hónapig a Budapest-Budai Református Egyházközség segédlelkésze volt, s ezt követően a Kálvin téri gyülekezetben szolgált 1935. október 1-ig Ravasz László mellett.

1936-ban írta meg a nyomtatásban is megjelent disszertációját „Hit és történet” címmel, amelyet „magna cum laude” eredménnyel védett meg a Debreceni Egyetemen. Doktori vizsgája után az 1936/37-es tanévben a Halle-Wittenbergi Egyetem teológiai karán folytatta tanulmányait, ahol főleg rendszeres teológiát és dogmatörténetet hallgatott. Németországból hazatérve készítette el habilitációs dolgozatát „A prédikáció gyülekezetszerűsége” címmel, amelynek alapján 1938. május 3-án a Dunamelléki Református Egyházkerület Magántanárvizsgáló Bizottsága előtt teológiai akadémiai magántanári vizsgát tett.

1938. júniusától már a Budapesti Református Teológiai Akadémián tanított, 1940-ben pedig Debreceni gróf Tisza István Tudományegyetem Hittudományi Kara választotta meg tanárául.

1989-ben tudományos munkájának elismeréseként a Budapesti Református Teológiai Akadémia díszdoktora lett, majd 1995-ben Debrecen városától Csokonai-díjat kapott tanári munkásságáért, mint aki professzorként száz szemeszteren keresztül tanított.

1940. október 19-én nevezte ki Horthy Miklós kormányzó a Debreceni Egyetem egyházszónoklattan, egyházszertartástan és valláspedagógia tanszékének nyilvános és rendkívüli tanárává, s 1998-ban ugyanezen a napon, október 19-én, életének 90. évében a mindenség Kormányzó Ura hazahívta őt ebből a szolgálatból.

Pótor Áron